

Baltské jazyky v systému IE jazyků

- **Myšlenka balto-slovano-germánské jazykové jednoty: předpokládaný kontakt těchto jazykových skupin cca 3000 př. n. l. Nikoli však společný protojazyk. Příklady (přebírám z Dini, 2014):**
 - Lith. *liáudis* (people), OCS *l'udьje*, OHG *liuti*
 - Lith. *sidãbras* (silver), OCS *sьrebro*, Goth. *silubr*
 - nominal endings of the dat.-instr. plur. cases in *-m*, cf. Lith. *vilkáms* 'to the wolves', OCS *vьlkomъ*, Goth. *wulf-am*

Baltské jazyky v systému IE jazyků

- **Výpůjčky z germánských jazyků v baltských: pár desítek lexémů, např.:**
- Borrowings common for the entire Baltic territory: OPr. *alu* 'mead', Lith. *alùs*, Latv. *alus* ← Olcel. *ǫl* 'beer', OEngl. *ealu* id.
- Borrowings common to Lithuanian and Old Prussian: OPr. *sarwis*, Lith. *šárvas* 'armor' ← Goth. *sarwa* 'weapons'
- Borrowings appearing only in Lithuanian: Lith. *midùs* ← Goth. **midu* 'mead', cf. OHG *metu*, *meto*.

Závěr: velmi včasný jazykový kontakt Germánů a Baltů, až v druhé fázi – Germánů a Slovanů.

Baltské a slovanské jazyky

- Nejčastěji uváděné systémové paralely mezi baltskými a slovanskými jazyky:
 - **Fonologie:**
 - correspondences in the accentual paradigms: Lith. nom. sing. *rankà*, acc. sing. *rañkq*, Russ. nom. sing. *pyká*, acc. sing. *pýky*.
 - IE *eu > Baltic *iau, Slavic *iu: IE **leudh-* ~ Lith. *liáudis* and *liaudžià* 'people', Latv. *ļàudis*, OCS *l'udьje*, OHG *liut* (*iu* < **eu*)

Baltské a slovanské jazyky

- Nejčastěji uváděné systémové paralely mezi baltskými a slovanskými jazyky:
 - **Morfologie:**
 - The Lithuanian, Latvian and Slavic languages have an identical ending for the gen. sing. of stems in *-ǫ: Lith. *vilko* 'of the wolf' (-o < *-ā), Latv. *vilka* (-a < *-ā), OCS *vlьka*, Russ. волка
 - the formation of definite adjectives which are formed in Baltic and Slavic similarly by means of a pronoun (Lith. masc. *geràsis* 'good' (~ *jis* 'he'), fem. *geróji* 'good' (~ *ji* 'she'), Latv. masc. *labais*, fem. *labā* (< **labaji*), OPr. masc. *pirmois*, fem. *pirmoi* 'first', OCS *новъjь*, *новаja*, *новъje* 'new', Russ. новый, новая, новое

Baltské a slovanské jazyky

- Nejčastěji uváděné systémové paralely mezi baltskými a slovanskými jazyky:
 - **Syntax:**
 - Double negation: Lith. *jis nieko nežino* 'he knows nothing', Latv. *viņš nekā nezina* id., Russ. он ничего не знает
 - The use of the genitive in place of the accusative to express the direct object after negation: Lith. *jis skaito knyga* ~ *jis neskaito knygos*, Russ. он читает книгу ~ он не читает книги 'he reads the book (acc.) ~ he does not read the book (gen.)'
 - The instrumental predicate to indicate a non-permanent condition of the subject: Lith. *jis buvo mokytoju* 'he was a teacher', Russ. он был учителем

Baltské a slovanské jazyky

- Nejčastěji uváděné systémové paralely mezi baltskými a slovanskými jazyky:
 - **Společné lexikum (několik příkladů)**
- ‘head’ – Baltic: Lith. *galvą*, Latv. *galva*, OPr. *galwo* ≈ Slavic: OCS *glava*, Russ. голова, Pol. *głowa*, Bulg. глава.
- ‘hand & arm’ – Baltic: Lith. *ranką*, Latv. *roka*, OPr. *rancko* ≈ Slavic: OCS *roka*, Russ. рука, Pol. *ręka*, Bulg. ръка.
- ‘hand, palm of the hand’ – Baltic: Lith. *dėlnas*, Latv. *delna* ≈ Slavic: OCS *dlanь*, Russ. ладонь (< **dolonь*), Bhruss. далонь, Ukr. далоня, Pol. *dłoń*, Bulg. длан.
- ‘finger’ – Baltic: Lith. *pirštas*, Latv. *pirksts* and *pirsts*, OPr. *pirften* ≈ Slavic: OCS *prьstь*, Russ. перст, Ukr. перст; Pol. *parst*, Cz. and Slovak *prst*, Upper Sor. *porst*; S-Cr. *prst*, Slov. *přst*, Bulg. пръст.

Baltské a slovanské jazyky

